

ту мови. Але психологічні характеристики героїв розкриваються саме через синтаксичні конструкції речень (від найпростіших до складних). Іноді на тлі звичайного речення з'являються нехарактерні і неуживані в поданому контексті фразеологізми. Тексти Ю. Андруховича наповнені безліччю алюзій, прихованих цитат тощо.

Другий прийом – діалогічне існування персонажа у тексті. Характер такого діалогу як правило носить полемічний характер.

Цікавим постає і авторська позиція щодо героїв есеїв. Намагання зберегти максимальну об'єктивність не поширюються на власне ставлення до кожного з них. Однак те, що в збірці відсутні виключно позитивні, або виключно негативні герої, скоріш за все свідчить про таку спробу залишатися справедливим, як і повинно бути творцю.

Автор відкрито схвалює тих героїв, яким симпатизує, але із негативними поводить значно тонше. Він або тонко іронізує із них, або відводить для них таку обмаль тексту, що їх роль і вчинки безперечно визнаються такими, що не заслуговують на нашу увагу. Слід також зупинитися на тоні, який бере письменник, вводячи в сюжет негативного героя. Автор у коротеньких речень, тезисне і без жодних емоцій висуває свої звинувачення, викриваючи вчинки жертви.

Однією з найбільш цінних вад для письменника є так звана «справжність». Отже, критерій «справжності / штучності» фігурує майже в кожному з есеїв письменника. «Справжність» – це такий комплекс характеристик, що включає у себе і щирість, і сміливість говорити правду, і свободу в усіх її проявах.

Отже, введення певного персонажа дозволяє авторові зобразити проблему якомога яскравіше. Проблема, так би мовити, «оживає», перестає бути далекою абстракцією, отримує конкретні форм і межі. Відтак персонаж у публіцистиці Ю. Андруховича виступає тим самим інструментом, за допомогою якого письменник викриває проблеми сучасності, залучає читачів до їх обговорення, стає активним засобом впливу. Герой творів Ю. Андруховича – наочна демонстраційна модель сучасності у всіх її проявах.

Ануфрієва Н. Д.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри юридичної психології та журналістики*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ ДО УСПІШНОГО ВИСТУПУ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ

Оскільки публічні виступи майбутніх правознавців орієнтовані перш за все на судові промови, питання « про що» говорити не виникає. Справа судових промов – обвинування або виправдання. Але звернення промовців до того чи іншого фрагменту дійсності все-таки типологізовані. І типологія ця базується на такій категорії, як інтерес (лат. – важливо). Існують такі види інтересу, як суспільний, груповий та індивідуальний. Тому звертання до будь-якої теми завжди мотивується (і повинно мотивуватися) суспільним інтересом.

Виступаючи в процесі судового розгляду, його учасники прагнуть вплинути на розум і почуття слухачів, примушуючи аудиторію погодитися з їхньою думкою. Най-

більший вплив на суд зазвичай мають промови адвоката і прокурора, вони досягають своєї професійної мети через промову (все інше є лише підготовкою до неї), яка дає змогу виграти чи програти на процесі. Промови обох сторін у суді адресовані долі певного індивідуума, що став об'єктом юридично-правової і судово-процесуальної характеристики та оцінки. У суді, що претендує на об'єктивність, прокурору доводиться обґрунтовувати обвинувачення, а в адвоката є реальна можливість переконати суддів у справедливості своїх доведень. У промовах як обвинувачення, так і захисту повинно бути моральне обґрунтування своєї позиції, демонстрація способів аналізу та оцінки доказів, а сама промова повинна бути образною, прямою, лаконічною, одночасно розсудливою й обережною, вона, крім усього іншого, повинна хвилювати слухачів. Це вимагає майстерності, адже в судах вирішуються долі людей, а тому загальний рівень судової промови є доказом ступеня поваги до людської особистості в суспільстві в цілому. Щодо компетентності, то успішний юрист повинен демонструвати високий рівень юридичних знань і неабиякі аналітичні здібності.

Але обидві ці промови звернені не лише до суддів, але певною мірою і до совісті та свідомості громадськості і носять таким чином профілактичний характер.

Результат судового розгляду значною мірою залежить від уміння сторін переконувати. Досвідчені оратори будують свою промову таким чином, щоб їх переконливість зростала в міру просування судового процесу до кінця (Шейнов В. П. Риторика. 2000. – С. 538). Переконливий вплив судових промов будується на раціональному та емоційному началах. Перше проявляється в тому, що для судової промови характерне широке використання логічних доводів, фактів, доказів. Емоційне забарвлення судової промови викликає почуття слухачів.

Виступ у суді – один з найбільш складних і відповідальних моментів участі прокурора, захисника та інших осіб у кримінальному судочинстві. Мабуть, жоден інший вид процесуальної діяльності не пред'являє до них стільки різноманітних і різнобічних вимог, не потребує настільки ретельної і поглибленої підготовки, як проголошення судової промови. Успішний виступ в суді неможливий без достатнього знання законів логіки, психології, педагогіки, права і законодавства. Вони дають ключ до розкриття соціальної суті досліджуваних подій, до виявлення внутрішніх причин і спонукальних мотивів вчинків, до визначення найбільш доцільних засобів і методів виховного та попереджувального характеру. Уміння виступати публічно не приходять само собою. Йому потрібно вчитися наполегливо і завзято, осягаючи й удосконалюючи прийоми ораторського мистецтва. Ще Демокрит стверджував: «Ні мистецтво, ні мудрість не можуть бути досягнуті, якщо їм не вчитися». Важлива роль тут належить мові: саме юриспруденція покликана оперувати мовою найбільш коректно, тому що від особливостей використання мови дійсно залежить надто багато. Взагалі важко назвати іншу область суспільної діяльності, в якій неточність слова, розрив між думкою і словом мали б такі важливі наслідки, як у галузі права. Неточне слово – соціальне зло Основний інструмент мовної діяльності юридичного працівника – слово. Оцінюючи його значення, П. Сергеїч писав: «Слово – велика сила, але треба зауважити, що воно союзник, завжди готовий стати зрадником» (Сергеїч П. Искусство речи на суде. 1988. – С. 98).

Мова юриста повинна відрізнятися насамперед багатством словникового запасу і словниковою чистотою. Мета мови судового оратора – найбільш переконливо висвітлити суть справи, відповісти на запитання, яке цікавить людину, так, щоб воно було зрозуміле будь-кому з присутніх у залі судового засідання. Тому необхідно прагнути того, щоб кожне слово було доступним для слухачів.

Плукчи Л. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри юридичної психології і журналістики*

СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЛИЧНОСТИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНЕГО ПРЕСТУПНИКА

При расследовании преступлений совершенными несовершеннолетними следователи прибегают к психологической характеристике личности преступника, в частности несовершеннолетних. В психологии, личность, изучается как: индивид, конкретный человек, представитель рода *homo sapiens* (это понятие определяет отличие человека от других биологических видов); индивидуальность (особенности, отличающие одного индивида от другого); субъект (активно действующий вид). Психология рассматривает личность, опираясь на концепцию неразрывного единства в ней физических, биологических и социальных компонентов, при этом биологическая составляющая в человеке понимается не только как продукт естественного развития, но и результат исторического, социального развития.

Целью исследования является выделение и анализ категориальных составляющих социально-психологических особенностей личности несовершеннолетних преступников. Преступность несовершеннолетних обусловлена взаимным влиянием отрицательных фактов окружающей среды и личности самого несовершеннолетнего. Чаще всего преступления совершают так называемые «трудные подростки» (Чуфаровский Ю. В. Юридическая психология; 2004. – С. 328.). Профессор В. Л. Васильев, обозначил, что, психологическая особенность несовершеннолетних способствует правильному выбору решений тактических задач при расследовании преступлений и будущего перевоспитания несовершеннолетних преступников. Лицо, которое расследует уголовное дело, используя эти знания, обеспечивает правильную диагностику личности несовершеннолетнего, индивидуальный подход к нему, выбор и применение наиболее соответствующих ситуации тактических приемов (Юридическая психология, В. Л. Васильев, (согласно новому пятому изданию). – С. 422).

Преступность несовершеннолетних в первую очередь определяется категориальными особенностями личности преступника:

1. Основное место при ее рассмотрении имеет возраст. Характеризуя личность несовершеннолетнего преступника, надо отметить, что УК Украины не дает понятия «несовершеннолетнего» лица. Однако, анализ ст. ст. 100, 102 УК Украины позволяет предположить, что такие понятия как «несовершеннолетний» и «лицо, не достигшие восемнадцатилетнего возраста» употребляются в УК как идентичные. Возрастом обусловлен определенный уровень развития сил, интеллекта, влечений и физическая возмож-